

President Toomas Hendrik Ilves kirjutas täna alla [otsusele](#) anda seoses iseseisvuspäevaga ja Eesti riigile osutatud teenete tunnustamiseks 97 Eesti Vabariigi kodanikule või välismaalasele riiklikud autasud.

“Eesti Vabariigi 91. aastapäeva eel tänab ja tunnustab meie riik oma teenetemärkidega inimesi, kes on hoidnud, edendanud ja kindlustanud Eesti iseseisvust,” kirjutas president Ilves otsuse eessõnas.

“Me täname ja tunnustame neid, kelle teod on aidanud Eestil saada targemaks, suuremaks, paremaks, edukamaks ja hoolivamaks,” rõhutas riigipea.

Maarjamaa Risti I klassi teenetemärgi saavad Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso, kelle puhul Eesti tunnustab tema panust Euroopa Liidu laienemisse ja liikmesriikide edukasse lõimumisse Euroopa Komisjoni ning Taani peaminister Anders Fogh Rasmussen, kes on olnud Eesti ja kõigi Balti riikide sihikindel toetaja ühinemisel Euroopa Liidu ja NATO-ga.

Eesti tänab Endel Kirsi, Heino Laansalu ja Lembit Pöldret, kes sidepataljoni ajateenijatena hakkasid vastu neilt 21. juunil 1940 relvade loovutamist nõudnud riigikukutajatele. Eesti tänu kuulub ka Henno Ustavile, kes varjas aastakümneid oma kodus Tallinna Kaitseväe kalmistult pärit Vabadusristi kavaleride ausamba Vabadusristi. Eesti tänab okupatsioonivõimude vastaste organisatsioonidega liitunud ning selle eest poliitilistel põhjustel karistatud vabadusvõitlejaid, "Salajasse Kuperjanovlaste Organisatsiooni" kuulunud Vello-Johannes Arrast ja "Eesti Rahvuslaste Liitu" kuulunud Priit Sillat.

Kotkaristiga autasustatute seas on Eesti olulisimal välismissioonil Afganistanis väga raskelt haavata saanud kaitseväelased kapralid Egerd Erreline ja Rasmus Penno ning reamehed Aleksander Issajev, Ott Jõesaar ja Andrei Vesterinen. Teenetemärgi saab ka Iraagis Eesti jalaväerühma juhtinud kapten Margus Kuul, samuti vanemveebel Erki Brackmann, kes Afganistani missioonil evakueeris kaks raskelt haavata saanud kaitseväelast ja päästis kahe rünnakus vigastatud liitlassõduri elu.

Teenetemärgi saavad piirivalvekapten Jalmar Ernits, kes on osalenud Peipsi järvel enam kui 30

inimese päästmises; kauaaegne piirivalve lennusalga helikopteri kapten Vjatšeslav Želnovakov, kes on osalenud mitmel päästeoperatsioonidel; päästeametnik Priit Laos, kelle tegevus Lääne-Eesti Päästkeskuses on aidanud kaasa tules hukkunute arvu olulisele vähenemisele; vanglaametnik Hedi Reima, kes aitas lahendada pantvangijuhtumit Viru vanglas; samuti politseikooli õppejõud ja kauaaegne uurija Urmas Krüger, Viru Maakohtu Rakvere Kohtumaja kohtunik Sirja Tooming ja peamiselt raskete isikuvastaste kuritegude menetlemisega tegelenud Põhja Ringkonnaprokuratuuri vanemprokurör Natalja Vester.

Eesti tänab ja tunnustab pikaajalise teadustöö eest Tartu Ülikooli orgaanilise keemia professorit, akadeemik Jaak Järve; Tallinna Tehnikaülikooli Keemiainstituudi direktorit, professor Mihkel Kaljuranda; ehitusinseneride kauaaegset õppejõudu Toomas Lauri; Tartu Ülikooli loodusgeograafia ja maastikuökoloogia professor Ülo Manderit ja Tartu Ülikooli geoloogia emeriitprofessor Väino Puurat.

Eesti tänu kuulub spordisangaritele Gerd Kanterile, Tõnu Endreksonile ning Anna Levandile, kes tegutseb praegu treeneri ja kodanikuühiskonna edendajana, kuid samuti olümpiavõitja Gerd Kanteri meeskonna juhile Raul Rebasele.

Riik tunnustab teenetemärgiga kauaaegset onkoloog-kirurgi Ants Vaari, väärkoheldud laste õiguste eest seisjat Pille Alaveri, hooldus- ja lapsendajaperede kauaaegset nõustajat Lea Mölli, Tallinna Laste Turvakeskuse arendajat Tiiu Petersoni, Eesti esimese lähisuhtevägivalla alla kannatavate naiste varjupaiga asutajat Reet Hiimäed, puuetega inimeste õiguste eest seisjat Kaia Kaldveed ja vanurite eneseabiliikumise korraldajat Lea Viirest.

Eesti tänab kultuurielu edendajatena kultuurivahendajat ja tõlkijat Ülev Aaloed, "Eesti murrete sõnaraamatu" ühte koostajat keeleteadlast Helmi Neetari, dirigente Jüri Alperteni ja Erich Kõlarit, Eesti Õiguskeele korrastajat ja arendajat Aime Vettikut, vanamuusikaansambli "Hortus Musicus" asutajaliiget ja Pärnu David Oistrahhi Festivali eestvedajat Allar Kaasikut, teatrifestivali "Kuldne Mask Eestis" peakorraldajat Svetlana Jantšekit, näitlejaid Viire Valdmad ja Tõnu Karki, dokumentaalfilmi "Laulev revolutsioon" loojaid Maureen Castle ja James R. Tusty't, Eesti vanausuliste kultuuri säilitajat Marina Kuvaitsevat ning venekeelse ajakirja "Võšgorod" kauaaegset peatoimetajat Ljudmilla Gluškovskajat.

Teenetemärgi pälvivad Krimmi eestlaste toetaja Aare Hindremäe ja eestluse hoidja Rootsist Evald Soomägi.

Eesti tänab tunnustatud hariduselu edendajaid, kelleks on Petseri 2. Keskkooli eesti keele, kirjanduse ja kultuuri õpetaja Vally Tamm, Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse õppekorralduse juht Reet Klaasmägi, Hugo Treffneri Gümnaasiumi direktor Ott Ojaveer, kauaaegne Põlvamaa käsitööõpetaja ja rahvarõivaste väärtustaja Heli Raidla, Kuressaare Gümnaasiumi õppealajuhataja Anu Saabas ning kauaaegne kehalise kasvatuse õpetaja ja noorte kergejõustikutreener Enn Roosi.

Teenetemärgi saavad ka Eesti Energia pikaajaline töötaja Valeri Peterson, kelle algatusel katsetati Eesti elektrisüsteemi iseseisvat toimimist, mida hiljem laiendati kõigile Balti riikidele ning Transpordi Ametiühingu Lõuna-Eesti koordinaator Aare Kübarsepp, kes on aidanud bussijuhtidest kujundada Eesti ühe paremini organiseerunud töötajate grupi.

Eesti tänab Järvamaa kohaliku elu edendajat Ervin Runnelit, Hiiumaa Emmaste valla üheks arengumootoriks nimetatud Heller Sööli, Läänemaa Kiideva külaseltsi eestvedajat Tiiu Tomingast ja Narva ajaloo uurijat ning muinsuskaitse seltsi eestvedajat (koduloolast) Jüri Tõnissoni.

Teenetemärk on tänuks ettevõtluse edendajatele – Keila Tööstuspargi ja AS Harju Elekter rajajale, insenerihariduse toetajale Endel Pallale, Nopri Talumeierei peremehele ja kodupiirkonna elu edendajale Tiit Niilole, KC Grupp AS juhatuse esimehele ja Eesti majanduse tutvustajale mitmetes välisriikides Margus Reinsalule ning AS Aspi nõukogu esimehele ja rakenduskõrghariduse toetajale Ain Trompile.

Punase Risti teenetemärgiga tunnustab Eesti doonoreid Jüri Kalbachi, Jaanus Kodu, Priit Maakerit ja Jelena Sokolovat, kes kõik on loovutanud verd üle 100 korra.

Eesti tänab Kanadas elavaid Inna ja Aadu Randpalu, kelle kaastoel on kaheksa aasta jooksul laekunud Tallinna Lastehaigla Toetusfondi ligi 10 miljonit krooni ja kes lisaks on ise annetanud sinna 1,3 miljonit krooni.

Teenetemärgi saavad ka Ameerika Ühendriikide Sisejulgeolekuministeriumi ametnik Richard C. Barth Eesti-USA viisavabaduse ühe korraldajana, Euroopa Komisjoni kõrge ametnik Claude

Chéne, Soome Kõrgema Halduskohtu President ja Eesti kohtusüsteemi arendamisele kaasaaitaja Pekka Hallberg, Soome parlamendi liige Heidi Hautala, Turu Ülikooli üldajaloo kauaaegne professor ja Baltimaade lähiajaloo uurija Kalervo Hovi, Soome Sõjamuuseumi direktor Markku Juhana Palokangas, kes korraldas ajalooliste relvade kinkimise Laidoneri muuseumile, Eesti luule tõlkija Zdravko Kissiov Bulgaariast, teatri "Novaja Opera" direktor ja Eesti-Venemaa kultuurisuhete vahendaja Sergei Lössenko, Tokio Ülikooli õppejõud ja eesti keele uurija Jaapanis Kazuto Matsumura, Kanada valitsuse liige ja Kanadaga viisavabaduse saavutamise üks Ottawa-poolne eestvedaja Peter Van Loan ning Euroopa Parlamendi liige ja Eesti Euroopa Liiduga ühinemisele kaasaaitaja Christopher Beazley.

[ERR video](#)

Vabariigi Presidendi Kantselei
avalike suhete osakond
tel 631 6229